

‘Verbinding leggen tussen het hogere schaalniveau en kleinere projecten’

De juiste klimaatadaptieve maatregelen nemen voor een klimaatbestendige openbare ruimte is een complexe materie. Systeendenken is van belang, zo stellen Petra Thijs en Harry van Duijnhoven van adviesbureau Kragten.

Van Duijnhoven merkt dat gemeenten het vraagstuk serieus nemen en proberen de openbare ruimte klimaatbestendig in te richten. “Een aantal jaren geleden hadden we moeite om de urgentie over te brengen. We zien nu dat hitte en droogte belangrijke thema’s aan het worden zijn. Zonder urgentie is het lastig om dingen voor elkaar te krijgen.” Toch is klimaatadaptatie een complexe materie, merkt Van Duijnhoven. “Vaak wordt er nagedacht over individuele projecten waarbij bijvoorbeeld straten en pleinen worden aangepakt. Tegelijkertijd zien we bij gemeenten ook uitgebreide klimaatvisies. Maar het zou meer een verbinding van beide moeten zijn. Het is goed dat een pleintje aangepakt wordt, maar het moet wel in het groter geheel passen. Je moet een combinatie maken van een groter schaalniveau en kleinere projecten. Alleen dan kun je echte toegevoegde waarde maken.”

Systeendenken

Thijs constateert dat oplossingen er soms voor zorgen dat een probleem zich verplaatst. “Bij wateroverlast wordt niet altijd aan systeendenken gedaan. Je moet niet alleen naar het pleintje kijken waar mensen overlast ervaren, maar ook naar waar het water vandaan komt, waar stroomt het naar toe en in welk gebied kun je het beste het probleem aanpakken.” Ook bij het vergroenen van een dorp of stad wordt er soms te weinig aan systeendenken gedaan, merkt Van Duijnhoven. “Bij hitte en verdroging wordt snel gedacht aan het vergroenen van de openbare ruimte. Maar met alleen vergroenen kom je er niet. Het groen in de wijk moet ook kwaliteit hebben. Dus niet alleen bomen planten, maar ook goed kijken naar de bodem zodat de boom goed kan groeien. Je moet bomen planten die goed tegen droogte kunnen, maar ook een hevige regenbui kunnen weerstaan.”

Om bewustwording te creëren, gebruiken gemeenten rekenmodellen om te laten zien op welke plekken hitteoverlast wordt ervaren. “Vaak worden er in de modellen als maatregel grasvlakken ingekleurd en laten gemeenten het systeem de winst berekenen”, vertelt Van Duijnhoven. “Dan veranderen bijvoorbeeld de rode hete vlakjes op de kaart naar de koelere gele of groene vlakken. In de praktijk werkt het toch wat anders. Soms kun je met dezelfde investering meer winst behalen door goede bodemomstandigheden te creëren of klimaat robuuster groen aan te leggen. Dit komt ook de biodiversiteit ten goede. Over de aanleg van gazons moet goed worden nagedacht. Door lange hitteperiodes wordt het gras snel geel. Als je dan de hittescanner erop los laat, is het net zo warm als plekken met veel verharding. Daar moet over nagedacht worden aan de beheerkant. Door geen gras aan te leggen, maar beplanting of bomen kan meer effect worden gerealiseerd, al dan niet in combinatie met wateropvang.”

Groenste gemeente

Veel gemeenten willen graag de groenste gemeente van Nederland worden. Maar daar schuilt ook een gevaar in, merkt Thijs. “Soms zie je vanuit de politiek de wens dat een gemeente de groenste van Nederland moet worden. Vervolgens worden lukraak bomen geplant zonder achterliggende visie. Je moet heel goed kijken naar wat je met openbare voorzieningen wilt; welke problemen spelen in de omgeving, welke functie heeft het nu en welke functie moet het krijgen en hoe ga ik het vervolgens inrichten. Er moet integraal naar problemen gekeken worden. Wateroverlast bijvoorbeeld is soms moeilijk op te lossen op een bepaalde plek, terwijl dit in een nabij gelegen gebied wel kan.”

KLIJMAATPLEIN GASTHOES EN OMGEVING IN DE PRAKTIJK

RECONSTRUCTIE VAN DE LOCATIE MERTHAL EN GASTHOES TE HORST

Voor de duurzaamheid en het vestigen van een gemeentelijke werkkamer in klimaatbestendige omgevingen. Kragten heeft voor de CDE-locatie een voorstudie en een plan van aanpak voor de gemeentelijke duurzaamheidslocatie in een gebied met een hoge mate van duurzaamheid. Het gebied is een gebied met een hoge mate van duurzaamheid. Het gebied is een gebied met een hoge mate van duurzaamheid. Het gebied is een gebied met een hoge mate van duurzaamheid.

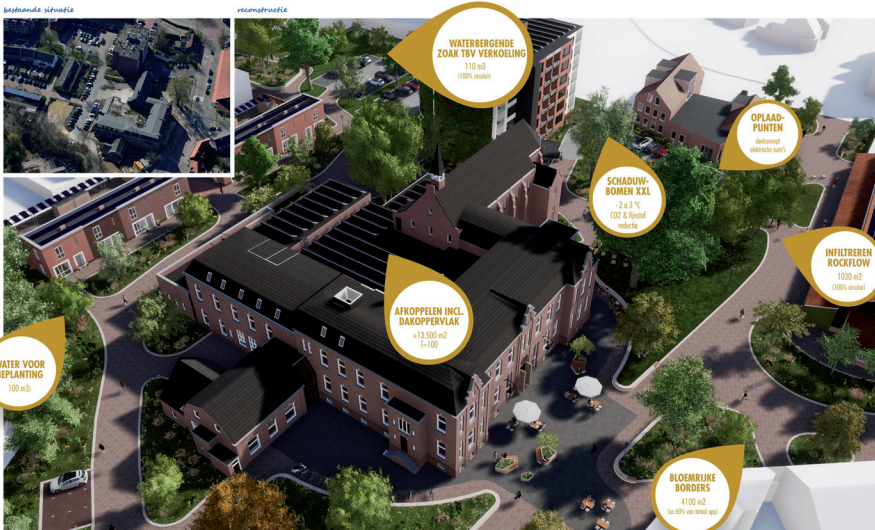
Om de duurzaamheidslocatie uit te werken naar de hoogste kwaliteit is gericht naar de beste samenleving. Het gebied is een gebied met een hoge mate van duurzaamheid. Het gebied is een gebied met een hoge mate van duurzaamheid. Het gebied is een gebied met een hoge mate van duurzaamheid.

Kragten heeft pleintjes om de aanpak van de CDE-locatie te ondersteunen. Het gebied is een gebied met een hoge mate van duurzaamheid. Het gebied is een gebied met een hoge mate van duurzaamheid. Het gebied is een gebied met een hoge mate van duurzaamheid.

Het afgeplande gebied wordt grotendeels overgenomen in de gemeentelijke werkkamer in de CDE-locatie. Het gebied is een gebied met een hoge mate van duurzaamheid. Het gebied is een gebied met een hoge mate van duurzaamheid. Het gebied is een gebied met een hoge mate van duurzaamheid.

Meer informatie: info@kragten.nl | www.kragten.nl

- KLIJMAATADAPTIE**
 - 1,7 ha oppervlakte van het roofof
 - 100% dakopvang (dakopvang) 13.500m²
 - Actieve berging (betonnen) 100%
 - Gebruik van regenwater voor irrigatie en verduurzaming 90%
 - 100% bomen in de omgeving 100%
 - Water opvang voor irrigatie van de bomen 80%
 - Regenwater verduurzaming door infiltratie 75%
 - 100% gebruik van regenwater in de omgeving
 - Beplanting met klimaatbestendige planten
- GRONDSTOF**
 - 100% duurzaam
 - Klimaatbestendige planten (betonnen) 100%
 - Gebruik van regenwater
 - Actieve berging voor verduurzaming
 - 100% bomen in de omgeving
 - Water opvang voor irrigatie van de bomen 80%
 - Regenwater verduurzaming door infiltratie 75%
 - 100% gebruik van regenwater in de omgeving
 - Beplanting met klimaatbestendige planten
- ENERGIE**
 - Uitvoering van maatregelen binnen plangebied
 - Implementatie van maatregelen (bijv. op de werf)
 - Zonnepanelen op openbare gebouwen
 - Stroom opvang
 - Beplanting met klimaatbestendige planten
- BIOODIERS**
 - Gebruik van klimaatbestendige planten
 - 100% bomen in de omgeving
 - Water opvang voor irrigatie van de bomen 80%
 - Regenwater verduurzaming door infiltratie 75%
 - 100% gebruik van regenwater in de omgeving
 - Beplanting met klimaatbestendige planten
- MILIEUWALDE**
 - 100% duurzaam
 - 100% bomen in de omgeving
 - Water opvang voor irrigatie van de bomen 80%
 - Regenwater verduurzaming door infiltratie 75%
 - 100% gebruik van regenwater in de omgeving
 - Beplanting met klimaatbestendige planten
- NOODSTOF**
 - Uitvoering van maatregelen binnen plangebied
 - Implementatie van maatregelen (bijv. op de werf)
 - Zonnepanelen op openbare gebouwen
 - Stroom opvang
 - Beplanting met klimaatbestendige planten

Wijkgerichte aanpak

Een goed voorbeeld van een integrale klimaatvisie is de gemeente Son en Breugel. Thijs: “Daar hebben we in 2015 een klimaatvisie opgesteld en verschillende werksessies gehouden met de gemeente en externe partijen zoals onder andere ondernemers, ouderenbond, het waterschap en het IVN. De gemeente wilde naar een wijkgerichte aanpak. Vanuit de gesprekken zijn verschillende projecten ontwikkeld. Uiteindelijk kwam een vraag voor een wijk waar de beschouwing van de sloot was verouderd en de bruggen over de sloot aan vervanging toe waren. Vanuit de klimaatvisie is deze vraag breder getrokken en is in samenspraak met een bewonersgroep een plan gemaakt waarbij naast de aanpassingen aan de sloot ook gekeken is naar beleven, verblijven, biodiversiteit en klimaatmaatregelen voor de wijk. De aanwezige waterloop binnen het gewenste watersysteem speelt hierbij een zeer belangrijke rol.

“Het was vooral belangrijk te achterhalen wat de problemen in een wijk zijn en welke oplossing de bewoners graag zouden willen zien”, vertelt Thijs. Dit zorgde er uiteindelijk voor dat niet alleen de bruggen vervangen zijn, maar zo ontstond een wijkbrede visie. De sloot zelf wordt opnieuw ingericht. Het wordt een groen gebied, zeer geschikt voor een ommetje.” Van Duijnhoven voegt eraan toe. “Het was een groenstrook met een sloot die niet uitnodigde om er verder wat mee te doen. Straks wordt het een gebied prettig om te verblijven en een plek waar je juist wilt zijn als het warm is. De sociale component wordt toegevoegd aan technische oplossingen zoals water infiltreren of waterberging. Ik zie dat dit voor veel meer plekken de oplossing is.”